

HUOM! Tämä teksti on ns. final draft eli viimeinen käsikirjoitusversio, joka on käynyt läpi vertaisarvioinnin ja hyväksytyt. Viittaukset ainoastaan julkaistuun versioon teoksessa *Toisen soinnun etsijät. Turkulaisen populaarimusiikin villit vuodet 1970–2017*. Toim. Pertti Grönholm ja Kimi Kärki. Turun Historiallinen Arkisto 70, Turun Historiallinen Yhdistys 2017. ISBN 978-9527-0450-77. Sivut 160–165.

SUOMI-ROCKIN PINNALLA JA PINNAN TUNTUMASSA

Pertti Grönholm

Turussa on vaikuttanut 1970- ja 1980-luvuilla suuri joukko rockbändejä, joista osa on saanut lyhyen aikaa huomiota maanlaajuisestikin. Useimmat niistä jäivät silti paikallisiksi suuruuksiksi ja ne julkaisivat vain yhden tai muutaman levyn uransa aikana, joka saattoi silti kestää kymmenenkin vuotta keikkasuosion varassa. Vähintäänkin osa turkulaisten bändien ongelmia oli 1970-luvulla ja vielä 1980-luvun alkupuolella paikallisten levy-yhtiöiden ja niiden harvojen olemassaolevien kiinnostuksen puute paikallisia bändejä kohtaan.

Taitoihinsa ja keikkasuosiinsa nähden ehkä liiankin vähälle huomiolle jääneitä bändejä syntyi eri musiikkityyleihin, kuten 1970-luvun progressiivisen ja raskaammankin rockin jatkumolle, jolla elivät muiden muassa yhtyeet McRae Band, Ego Trip, Noitawaimo, Dead End 5, Yellow, Kaamos, Moonlight ja Ismo Laakso Group. Postpunk-aallon keskelle ilmestyivät puolestaan yhtyeet Ret Marut, Musta ja AD sekä Liikkuvat lapset ja 500kg lihaa.

Eräitä edellä mainituista yhtyeistä esitellään tarkemmin kirjan muissa artikkeleissa, mutta 1980-luvun alussa syntyi myös bändejä, joiden tiukempi lokeroiminen olisi epäreilua. Tavalla tai toisella ne edustivat tuolloin muotoutumassa olevaa Suomi-rockia, jossa keskeisessä roolissa olivat muusikoiden oman sukupolven arkea luotaavat suomenkieliset sanoitukset. Lyriikat ja kappaleiden mollivoittoisuus muodostuivat tunnistettaviksi piirteiksi 1970-luvun lopun punkenergian loiventuessa uudeksi aalloksi ja lopulta Suomi-rockin valtavirraksi.

Turun seudun ehdottomasti menestyksekkäin uuden aallon pinnalle nostama poprock-yhtye oli raisiolainen Sig, jonka keikka- ja listasuosiolle ei Turusta löytynyt vastusta ennen Bogart Companya. Kaiken lisäksi Sigin suosio on ollut kestävää laatua. On kuitenkin syytä nostaa esiin muutama esimerkki 1980-luvun turkulaisyhtyeistä, jotka soittivat ja lauloivat itsensä jopa maanlaajuisesti yleisön tietoisuuteen, mutta jotka eivät ensimmäisen menestyksen jälkeen syystä tai toisesta jatkaneet toimintaansa tai jotka jäivät lopulta vain pienten piirien suosikeiksi. Tällaisia yhtyeitä olivat musiikillisesti keskenään hyvin erilaiset Pasi & Mysiini ja Pasiin Liiga, The Streets, Wrum ja Pepé le Moko. Tähän joukkoon kuuluu myös englanniksi laulanut Fabrics, jota käsitellään tarkemmin Tommi Lantista koskevassa artikkelissa.

Turkulaisen sielun voitelijat

Pasi & Mysiini näyttää sosiaalisen median faniyhteisön aktiivisuuden perusteella nauttivan yhä vankkaa kulttisuosiota, huolimatta yhtyeen keskushahmon Pasi Raappanan kuolemasta ja bändin hajoamisesta vuonna 2000. Vuonna 1979 koottuun ensimmäiseen Pasi & Mysiinin kokoonpanoon kuulunut kitaristi Asmo Kärkkäinen muistelee bändin syntyä seuraavasti: ”Pasilla oli muutama biisinraakile – pari sointua ja sanarivi – joista alettiin väsäätä musiikkia. Bändissä oli hienoa se, että kaikki oli omaa musiikkia. Paljon jouduttiin Pasia opastamaan ja opettamaan, erityisesti Tappuran [bändin ensimmäinen basisti Tapio Vesa] lehmänhermoista oli hommassa hyötyä, mutta keikkaohjelmisto saatiin kasaan. Erityisesti Helsingin Elmun keikka keväällä 1980 oli kova suksee. ’Mitä te oikein olette?’ tultiin kysymään.” Yhtyeen ensimmäinen kokoonpano hajosi kesällä 1980, kun soittajisto päätti perustaa The Streets -yhtyeen.

Syksystä 1980 alkaen Pasi & Mysiinin toiseen ja samalla tunnetuimpaan kokoonpanoon kuuluivat Pasi Raappana (laulu, kitara), Ilpo Murtojärvi (kitara, huuliharppu), Pasi Lyysaari (basso) ja Ari-Pekka Kivinen (rummut). Debyyttialbumi *Nimim. Tiukkaa penalii* ilmestyi vielä samana vuonna ja siltä irroitettu single ’Joka päivä sama fuula’ (1981) sai kosolti radiosoittoa ja nosti bändin maanlaajuisesti yleisön tietoisuuteen. Sama kokoonpano julkaisi toisenkin albumin (*Todellista elämää*, 1982) sekä kaksi muuta singleä. Toinen albumi ei kuitenkaan myynyt yhtä hyvin kuin esikoinen ja kokoonpanon viimeiseksi julkaisuksi jäi single ’Marokko’ (1983).

Katusoittajana Länsi-Euroopassa vuodet 1976–1978 kierrelleen Raappanan rouhea laulutyyli ja teksteihin nivotut, omakohtaisen oloiset tarinat sekä ammattimaisiin ottein soittanut bändi antoivat musiikille tunnistettavan tyylin ja persoonallisen soundin alusta alkaen. Kaamos-yhtyeessä aiemmin soittaneen Murtojärven taitava soolokitaraointi kantoi kaikuja 1970-luvun progressiivisesta rockista, mutta yhtye sekoitti musiikkiinsa taidokkaasti myös reggae-rytmejä ja blues-tunnelmia. *Tiukkaa penalii* -albumilla oli mukana myös Kaamoksen kosketinsoittaja Kyösti Laihi.

Pasi & Mysiini oli kovassa nosteessa vuoden 1981 ajan ja se keikkaili ahkerasti. Yhtye soitti myös kesäfestivaaleilla, kuten Provinssirockissa Seinäjoella ja Suistomaan soittopäivillä Porissa. Raappanan mukaan jo aiemmin sovittu vuoden 1981 Ruisrockin päälavan keikka peruuntui bändin Porin-keikan radiolähetyksessä kuultuihin, muutamiin sateen ja sähköiskujen kirvoittamiin solistin kirosanoihin, jotka herättivät närää eräässä Turun musiikkilautakunnan jäsenessä. Pasi & Mysiinin sijasta lavalle nousi toinen yhtye.

Murtojärven irtautuduttua bändistä Raappana hajotti Pasi & Mysiinin ja kokosi ammattimuusikoista uuden yhtyeen vuonna 1983. Kokoonpano julkaisi singlen ’Odotan aamua’ (1984), mutta tekeillä ollut kolmas albumi jäi julkaisematta ja yhtye jäi ns. telakalle. Pasi & Mysiinin neljäs miehistö muodostui 1990-luvun alkupuolella ja se julkaisi CD-albumit *Soitellaan* (1997), *Happy Beach* (1999) ja CD-EP:n *Tätä maailmaa*

(1994) sekä kokoelma-CD:n *Parasta musiikkia vuodesta 1979* (1994). Vuosina 1983–1985 ja 1994–1999 Pasi & Mysiinin eri kokoonpanoissa soittivat muiden muassa Ilkka Rantamäki (kitara), Mauri ”Maukka” Wahlsten (basso), Mikko Mielonen (rummut), Martti Toivari (koskettimet), Jaska Kurki (kitara), Jari Tuomi (rummut) ja Jorma ”George” Kanninen (perkussiot) sekä vanhoista mysiiniläisistä Kivinen ja Murtojärvi. Raappanan toinen yhtye, nimeltään Pasiin liiga toimi vuosina 1985–1993 ja se julkaisi kaksi pitkäsoittoa (*Omissa ajatuksissaan*, 1988 ja *Pasiin liiga*, 1990) sekä neljä singleä. Tässä yhtyeessä soittivat Raappanan lisäksi eri kokoonpanoissa Ari Suomi (kitara), Ismo ”Baba” Salama (kitara, basso, laulu), Kikka Laitinen (laulu), Toni Jalonen (koskettimet) ja Lauri ”Lapa” Aukia (rummut, perkussiot) sekä edellämmainituista mysiiniläisistä Wahlsten ja Kanninen.

Siivet kantoivat elokuvan ääniraidalle

The Streets oli vuosina 1980–1982 toiminut poprock-yhtye, johon kuuluivat Jouni Hemberg (laulu), Asmo Kärkkäinen (kitara), Eero Valkonen (rummut), Tapio Vesa (basso) ja Kari Laihonon (koskettimet). Yhtye levytti ensisinglensä ’Kestääkö siivet’ / ’Vapaapeli’ Studio 55:ssä Turussa. ’Kestääkö siivet’ -kappaleesta tuli yhtyeen suurin hitti ja se päättyi myös Mika Kaurismäen ohjaamaan *Arvottomat*-elokuvaan vuonna 1982. The Streetsin ainoan albumin *Kestääkö siivet* julkaisi vuonna 1980 Selecta-levymerkki ja vuonna 1982 ilmestyi yhtyeen viimeiseksi jäänyt single ’Radioon’, jonka tuotti Pave Maijanen.

” ’Kestääkö siivissä’ soolokitarasaundi on aika väkevä, ei mikään rautalanka. Teimme vain sen virheen, että äänitimme biisin LP:lle uudelleen ja siitä tuli aika hirveä. Paska juttu, että juuri tätä LP-versiota soitetaan radiossa ja juuri sen on YouTubeenkin joku ladannut”, Kärkkäinen harmittelee blogissaan. Kärkkäisen mukaan Streets oli ensimmäinen poppyhtye, jonka Selecta -levymerkki kiinnitti.

” ’Kestääkö siivet’ nousi listoille ja olimme *Suosikin* Karvapäägalleriassakin kymmenen suosituimman bändin joukossa. Keikkailtiin ahkerasti – parhaimmillaan neljäkin keikkaa viikossa – ympäri Suomea pari vuotta. Samalla tehtiin LP, josta emme oikein onnistuneet saamaan sellaista kuin olisi pitänyt. Tajusimme sen heti. Teimme vielä yhden singlen, tällä kertaa CBS:lle ja lopettelimme, kun muut asiat alkoivat kiinnostaa”, kuvailee Kärkkäinen yhden hitin bändiksi jääneen The Streetsin vaiheita.

Takapihalta melkein rock-tähdiksi

Edellä esiteltäviin bändeihin verrattuna hieman nuorempaa sukupolvea edustanut Wrum oli turkulainen uuden aallon yhtye, jonka perustivat vuonna 1980 TV:n Orjat -punkbändiin kuulunut Jarmo ”Jabi” Hirvi (laulu, kitara), Raine Potinkara (kitara), Okko Makkonen (basso, laulu), J.J. Lehtinen (koskettimet, taustalaulu) ja Kari Salminen (rummut, perkussiot). Alkutaipaleellaan vuosina 1980–1982 Wrum julkaisi kolme singleä ja yhden albumin. Yhtyeen suurin menestys oli sen ensimmäinen single ’Takapihojen rock-

tähdet' (1980), josta tuli tiiviin radiosoiton myötä pieni hitti ja se kuuluu suomalaisen uuden aallon "kaanonin" harvalukuisiin turkulaisbiiseihin. *Takapihojen rock-tähdet* -albumi ilmestyi niin ikään vuonna 1980 Selecta-levymerkin julkaisemana.

Wrumin valttina oli melodinen ja hieman melankolinen kitarapop, joka tuli myöhemmin tutuksi monien muidenkin Suomi-rock -bändien tuotannossa 1980-luvun alkupuolella. "Me tykättiin Wrumista, koska ne olivat lavalla ihan erilaisia kuin me – eivät siis syöneet meidän lautaselta. Wrumit olivat meitä nuorempia, iloisia puolihippipörriäisiä, me taas isoja ja vittumaisia. Näkyi kai esiintymisissäkin", muistelee alkuaikojen Wrumia The Streets-yhtyeen Kärkkäinen.

Radiosoiton ja keikkasuosion siivittämänä yhtye kiinnitettiin Poko Rekordsille. Pokon julkaisemat singlekappaleet 'Katujen kasvatit' (1981) ja 'Viiniä' (1982) eivät menestyneet odotetusti, mikä aiheutti pettymyksiä niin bändille kuin levy-yhtiölle. Wrumilla oli albumin verran demotasoista uutta materiaalia, josta myös Pokon Epe Helenius piti. Uutta levyä ei kuitenkaan tuolloin julkaistu, sillä yhtye hajosi sisäisiin tyylierimielisyyksiin. Wrum palasi lavalle Down By The Laituri -festivaalilla vuosina 1997 ja 2009. Keväällä 2010 yhtye julkaisi uuden albumin nimeltään *8010*, joka sisälsi sekä uutta musiikkia että 30 vuoden takaisten aihoiden pohjalta tehtyjä kappaleita. Vuonna 2014 ilmestyi lisäksi albumi *Tivoli*. Molemmat pitkäsoitot julkaisi turkulainen Plastic Passion. Wrum jatkoi keikkailua vuoden 2016 syksyyn saakka, jolloin kosketinsoittaja Lehtinen menehtyi.

Tyylitietoista pop-estetiikkaa

Hyvin toisenlainen yhtye edellämainittuihin verrattuna oli Raisiosta alunperin ponnistanut, mutta sittemmin turkulaistunut bändi Pepé Le Moko, joka toimi vuosina 1983–1987 sekä vuonna 2009. Muun muassa Sigin ja Buck Jonesin yhtyeen riveissä kannuksensa ansainneen Moko Karttusen luotsaama yhtye oli yksi 1980-luvun puolivälin pop-lupauksista Turussa. Yhtyeeseen kuuluivat vuosikymmenen jälkipuoliskolla Karttusen (laulu, kitara, basso, koskettimet) lisäksi Mamy Louhe (laulu), Rinko Ruonala (laulu, perkussiot), Petri Viitala (saksofoni, koskettimet, basso), Mikko Linnamäki (kitara), Mike Jokinen (kitara), Tero Ovaska (basso) ja levyillä vierailivat muiden muassa Kim Trapp (koskettimet), Riku Mattila (kitara), Antti Rätty (trumpetti) ja Jarkko Mäntylä (harmonikka).

Pepé Le Moko kuului alkuvuosinaan M&T Productionsin talliin. Yhtyeen sen kaksi ensimmäistä albumia *Pepé Le Moko* (1985) ja *Casbah* (1987) sekä kolme singleä ilmestyivät 1980-luvun jälkipuolella toimineella Lighthouse-levymerkillä, jonka menestyksekkäin yhtye oli Bogart Co. Pepé Le Mokon tyylietoiseen suomenkieliseen poppiin yhdistyi monenlaisia juurimusiikkivaikutteita, kuten country rockia ja jazztahtavia sävyjä sekä chansonia. *Casbah*-albumilla myös kuullaan varsinaista turkulaisvokalistien all stars-ryhmää, johon kuuluivat muiden muassa Tuula Amberla, Tommi Läntinen, Ressu Redford, Ari Lampinen, Matti

Inkinen ja Eddy Karlsson. Vuonna 2009 yhtyeen ydinkokoonpano palasi sekä studioon että keikoille. Tuloksena oli albumi *Film Noir* (2009) ja esiintymisiä festivaaleilla.

Lähdeluettelo

Artikkelit ja muu aikalaisaineisto

Eskola, Sinikka: Pepe Le Moko esiintyy taas. *Turun Sanomat* 20.2. 2009.

[<http://www.ts.fi/viihde/1074336507/Pepe+Le+Moko+esiintyy+taas>]. Haettu 10.9. 2017.

Kärkkäinen, Asmo: Kestäkö siivet – Mika Kaurismäki. Blogikirjoitus.

[<http://valastus.blogspot.fi/2014/03/kestaako-siivet-mika-kaurismaki.html>]. Haettu 10.9. 2017.

Määttänen, Teppo: Lähikuvassa Pasi ”Raaka Rock” Raappana. *Rakki* (8) 1984. Rasion Ammatillisen Kurssikeskuksen lehti.

Rantanen, Kimmo: Wrum palaa. *Turun Sanomat* 12.5. 2010.

[<http://www.ts.fi/kulttuuri/musiikki/130971/Wrum+palaa>]. Haettu 9.9. 2017.

Silander, Esa: Pasi & Mysiini singlenteossa. *Oma markka* -lehti, 1981.

Talonen, Kalle: Wrum – edelleen takapihalla. *YLE Turku. Uutiset* 19.5. 2010. [<https://yle.fi/uutiset/3-5565314>]. Haettu 9.9. 2017.

Verkkotietokannat ja verkkosivut

Discogs-äänitetietokanta. Hakusanat: Pasi & Mysiini, Pasi Liiga, Pepé Le Moko, The Streets, Wrum.

[<https://www.discogs.com/>]. Haettu 13.9. 2017.

Fono-äänitetietokanta. Hakusanat: Pasi & Mysiini, Pasi Liiga, Pepé Le Moko, The Streets, Wrum.

[<http://www.fono.fi>]. Haettu 13.9. 2017.

Pasi & Mysiini. Facebook-faniryhmä. [<https://www.facebook.com/groups/pasimysiini/>]. Haettu 20.10. 2017.